

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΝ ΤΟΥ ΦΙΛΕΚΠΑΙΔ.
ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΟΜΗΡΟΥ.

Οἱ φίλοι τῶν γραμμάτων μεθ' ἡμῶν ἀναγνωρίζοντες ὡς βάσιν κυρίαν τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἀνατολῆς τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἠθικὴν μόρφωσιν τῶν παρ' ἡμῖν κατωτάτων τῆς κοινωνίας στρωμάτων, παρέστησαν μίαν κυριακὴν τοῦ μηνὸς τούτου, τὴν 13]25 Ἰουλίου, εἰς ἑορτὴν δημοτελεῖαν, ἥτις τοὺς ἑτερψε μὲν καὶ συνεκίνησεν ἀφ' ἑνός, πλὴν συνάμα τοῖς ἀπέδειξεν ἀφ' ἑτέρου πόσον σπουδαῖος εἶναι ὁ σκοπὸς οὗτος τοῦ Συλλόγου, τὴν ἀνάπτυξιν τῶν τοιούτων κοινωνικῶν τάξεων ἀρχῇθεν ἐπιδιώξαντος, καὶ ὁποῖους δύναται ν' ἀποφέρῃ ἐν τῷ μέλλοντι καρποὺς, τυγχάνων πρὸ πάντων μείζονος ὑποστηρίξεως ἐκ μέρους τοῦ κοινοῦ. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐγένοντο τὸ πρῶτον ἤδη αἱ ἐξετάσεις τοῦ πρὸ ἐννεαμηνίας μόλις ὑπὸ τοῦ Συλλόγου συσταθέντος καὶ διατηρουμένου Νηπιαγωγείου τούτου. Τὰς ἐξετάσεις ταύτας, πλὴν τοῦ Σ. Μητροπολίτου Σμύρνης καὶ τοῦ Ἀγίου Μυρέων ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας των καὶ ἱκαναὶ κυρίαι καὶ κύριοι. Τὰ ἐν αὐτῷ νήπια, περὶ τὰ 130 τὸν ἀριθμὸν, διεκρίθησαν, ἐξεταζόμενα, δι' ἱκανῆς σχετικῶς εὐστοχίας περὶ τὰς ἀπαντήσεις· παῖδες πρὸ ἑξ μηνῶν τὸ ἀλφάβητον μὴ γινώσκοντες, ἀνεγίνωσκον εὐχερῶς σχεδόν· διεκρίθησαν ὁμῶς πρὸ παντός ἄλλου διὰ τοῦ συνεσταλμένου καὶ κοσμίου τρόπου, δι' οὗ παρίσταντο ἐξεταζόμενα, αὐτὰ τὰ πρὸ ἐννέα μηνῶν τὴν ὕβριν καὶ κακολογίαν ἔχοντα διαρκῶς σχε-

(ΟΜΗΡΟΣ ΦΥΛ. Ζ')

δὸν εἰς τὸ στόμα των. Ἦσαν ἄλλοι ἄνθρωποι σχεδόν. Περιττὸν νὰ προσθέσωμεν ὅτι τῆς προόδου ταύτης μέγα μέρος ὀφείλεται εἰς τὴν διδασκάλισσαν Κ. Μαριγῶ Παπαδοπούλου, διευθύντριαν τοῦ Νηπιαγωγείου τούτου.

Τὸ Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου εἶδε πρὸ πάντων εὐχαρίστως ὅτι τὸ Γυναικεῖον φύλον ἤρξατο ἐνδιαφερόμενον εἰς τὰ ἀμέσως ἐνδιαφέροντα αὐτὸ τοιαῦτα ἔργα τοῦ Συλλόγου καὶ τὴν πολύτιμον αὐτοῦ συνδρομὴν παρέχον τῷ ἐν λόγῳ Σωματείῳ. Ἐν τῇ πρὸ μικροῦ ἀρξαμένῃ συμμετοχῇ ταύτῃ τῶν Κυριῶν ὁ Σύλλογος βλέπων πληρουμένην τὴν διακαεστέραν τῶν ἐπιθυμιῶν του, πολλὰ ἐξ αὐτῆς ἐλπίζει διὰ τὰς ἐν τῷ μέλλοντι ἐν γένει ἐργασίας του.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐξετάσεων ὁ Κύριος Κ. Εὐσταθόπουλος, μέλος τῆς ἐπὶ τοῦ Νηπιαγωγείου τούτου Ἐφορίας, ἀνέγνω τὴν ἀκόλουθον σύντομον μὲν πλὴν περιεκτικὴν ἐκθεσιν καὶ ἀκριβῶς ἀπεικονίζουσαν τὴν ἐνεστῶσαν τοῦ σχολείου τούτου κοτάστασιν.

Κύριοι.

Ἐν τῷ μεγάλῳ ἐνιαυσίῳ θερισμῷ δικαίως ἔπρεπε νὰ ἐφελκύσῃ τὴν προσοχὴν ὑμῶν καὶ ἡ συγκομιδὴ, τὴν ὁποίαν ἀπὸ τοῦ ἀκανθώδους χωραφίου, ἀπὸ τῶν ἡμελημένων τέκνων τῶν ὁμογενῶν ἡμῶν ἀδελφῶν ὁ Σύλλογος ἀγωνίζεται κατὰ τὸ ἐνὸν νὰ συνάξῃ. Καὶ δὲν βλέπει μὲν τις ἐνταῦθα τοὺς εὐανθεῖς καὶ εὐώδεις τῶν Μουσῶν κήπους, ἀφ' ὧν ποικίλους καὶ παντοίους δρεπόμενοι καρποὺς πάντες τέρπονται· ἀλλ' ὑπάρχει ἄλλοῖα τις τέρψις ἀπὸ τῶν κρίνων τοῦ ἀ-

γροῦ, καὶ χαίρει φύσει ὁ ἄνθρωπος ὅταν βλέπῃ ὅτι τὸ μὲν ἀργιλῶδες καὶ ἄγονον ἔδαφος μεταβάλλεται κατ' ὀλίγον διὰ τῆς τέχνης εἰς εὐφορον καὶ κάρπιμον, ἀναελαστάνουσι δ' εὐώδη ἄνθη, ἔνθα ἄκανθοι καὶ τρίβολοι πρότερον ἐφαίνοντο. Οὗτος μάλιστα εἶναι ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, νὰ μεταβάλλῃ διὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ ἐπιμελείας εἰς καλὸν καὶ χρήσιμον, ὅ,τι ἄγνοια καὶ ἀμέλεια διέφθειρε. Τοῦτο ἐπιζητεῖ ὁ πολιτισμὸς ὃν παρὰ τοῦ Δημιουργοῦ τῷ ἀνθρώπῳ δοθέντα εὐκ ὀλίγον οἱ πρόγονοι ἢ μῶν ἐκεῖνοι πρῶτοι μετέδωκαν καὶ ἐξήπλωσαν. Ταύτῃ τῇ ὁδῷ βαίνοντες καὶ ἡμεῖς νῦν, καὶ τῆς ἡμετέρας εὐγενοῦς καταγωγῆς ἀλλότρια δὲν πράττομεν, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν αὐτοῖς τὰ βέλτιστα.

Κατὰ καθήκον καὶ ἐντολῇ τῶν σεβαστῶν μοι συνεργατῶν, Κ. Βουτζίνα καὶ Αὐγερινοῦ παρουσιάζομαι, κεκμηκῶς τῇ ἀληθείᾳ, νὰ ὑποβάλλω σύντομον ἐκθεσιν τῆς καταστάσεως τοῦ Σχολείου τούτου τῶν ἀπόρων παίδων, οὗ τὴν ἄμεσον ἐποπτεῖαν ἐνεπιστεύθη ἡμῖν ὁ ἡμέτερος Φίλεκπ. Σύλλογος "Ομηρος. Ἰδῶμεν λοιπὸν ποία ἡ παροῦσα τοῦ Σχολείου τούτου κατάστασις, καὶ τί δυνάμεθα νὰ πορισθῶμεν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ πρώτου τούτου Νηπιαγωγείου τῶν ἐνδεῶν. Γνωστὸν εἶνε ὅτι τὸ Σχολεῖον τοῦτο κατὰ πρῶτον συνέστη ἀπλοῦν Δημοτικὸν τῆς συνοικίας ταύτης· ἀλλ' ἐπειδὴ δημοτικὰ μὲν Σχολεῖα ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα, ὁρθῶς σκεπτόμενος ὁ Σύλλογος μετέβαλλεν εἰς Νηπιαγωγεῖον, μάλιστα ἀπόρων οἰκογενειῶν. Ἡ μεταβολὴ αὕτη ἐπέτυχε καὶ κατέδειξεν ἄλλην ἐθνικὴν ἀνάγκην περὶ ἧς δεόν νὰ φροντίσωσι σπουδαίως πάντες. Ἀλλ' εἰπῶ πρῶτον περὶ τοῦ Σχολείου. Ἐνεγράφησαν καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἀπὸ Ὀκτωβρίου μέχρις Ἀπριλίου 82 μὲν ἄρρενες παῖδες καὶ 80 κοράσια, ὧν ἀπῆλθον 28 διαδοχικῶς μετὰ τινος μῆνης, ὥστε τὸ ὅλον ἐφοίτησαν ἐκατέρου φύλου 134 παῖδες· τούτων δὲ περὶ τοὺς 80 εἶνε τῆς συνοικίας τοῦ Φαουλᾶ, καὶ οἱ λοιποὶ ἐκ τῶν πλησιεστέ-

ρων συνοικιῶν. Ἡ δὲ πληθὺς αὕτη τῶν παίδων μαρτυρεῖ πόσον εὐεργετικὴ εἶνε ἡ σύστασις τοῦ Σχολείου τούτου ἐνταῦθα καὶ κατ' ἀναλογίαν πόσων κατὰ συνοικίας νηπιαγωγείων ἔχομεν ἀνάγκην νὰ συστήσωμεν, ἵνα μεταδίδωμεν εἰς τοὺς ὁμογενεῖς ἀπόρους παῖδας τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, καὶ τὰς πρώτας τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων. Δὲν δύναται δὲ νὰ εἴπη τις ὅτι οἱ παῖδες ο἗τοι ἐφοίτων εἰς ἄλλα Σχολεῖα πρότερον, ἀφ' ὧν ἐφυγον· οὐχὶ δυστυχῶς· διότι ἐκ τῶν 160 ὑπὲρ τοὺς 120 ἐνταῦθα πρῶτον ἤρχισαν ἀπὸ τοῦ ἀλφαριθμοῦ, 30 ἀνεγίνωσκον συλλαβὰς, καὶ περὶ τοὺς 10 μόνον ἀνεγίνωσκον ὀλίγον. Ἡ βελτίωσις καὶ ἠθικὴ τῶν παίδων τούτων ὠφέλεια ἐγένετο ἐπαισθητή. Ὑβρισταὶ καὶ παρήκοοι οἱ πλεῖστοι τῶν μικρῶν τούτων παίδων καὶ ὡς ἐν ταῖς ὁδοῖς εἰθισμένοι νὰ ἐρίζωσιν, ἀπέβαλλον κατ' ὀλίγον πολλὰς τῶν κακῶν τούτων ἑξέων καὶ δύναται τις νὰ ἴδῃ ἐπὶ τῶν τοῦ προσώπου χαρακτήρων ἐπαισθητὴν μεταβολήν. Ἐνθυμοῦμαι ὅτε τὸ πρῶτον ἐπεσκέφθην τὸ Σχολεῖον τοῦτο εὐρέθην εἰς στενοχωρίαν τινὰ καὶ ἀμηχανίαν· εἶδον ὅτι οἱ μικροὶ μας φίλοι καὶ φίλαι δὲν ἐνόουν τὴν γλῶσσαν οὔτε τῆς διδασκαλίας οὔτε τῶν ἀκροατῶν. Ὁμίλουν καὶ ἤριζον πρὸς ἀλλήλους ἀταράχως, ὅπως τοὺς βλέπομεν συνεχῶς ἐν ταῖς ὁδοῖς. Αἱ συμβουλαὶ καὶ αἱ ἀπειλαὶ οὐδεμίαν ἐντύπωσιν ἐνεποιοῦν καὶ ἀτάραχοι ἐξηκολούθουν τὰς ἰδίας ὁμιλίας ἀφίνοντες ἡμᾶς ὁμιλοῦντας. Τοῦτο μὲ ἀπεθάρρυνε τῇ ἀληθείᾳ κατ' ἀρχὰς καὶ ἐλυπούμην ὅτι δὲν ἠδυνάμην ἐνεκα τῶν ἀσχολιῶν μου νὰ δαπανήσω μικρὸν χρόνον ὑπὲρ τῶν εὐφυῶν ἀλλ' ἀτιθάσων τούτων ὁμογενῶν παιδαρίων. Τὰς σκέψεις μου ἀνεκοίνωσα τοῖς σεβαστοῖς μοι συναδέλφοις, καὶ συνέστησα τῇ ἀξιοτίμῳ Διδασκαλίᾳ Κυρίᾳ Μαριγοῖ Παπαδοπούλου πλείονα ἐπιμέλειαν περὶ τὴν τοῦ ἠθους μόρφωσιν, τὸν πρῶτον τῆς συστάσεως τοῦ Σχολείου τούτου σκοπὸν. Δυνάμεθα δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι λαβοῦσα οἴκοθεν

συμβοηθὸν τὴν νεωτέραν αὐτῆς ἀδελφὴν εἰργάσθη μετ' ἐπιμελείας καὶ ζήλου παντὸς ἐπαίνου ἀξίων. Ἄν δὲ περὶ τὰ γράμματα διὰ τὰς πολλὰς ἀπουσίας δὲν ἡδυνήθη νὰ πράξῃ ὅ,τι ἐπεθύμει, ἀλλ' ἀληθῶς περὶ τὰ ἥθη ἐπαισθητὴν παρετηρήσαμεν μεταβολήν. Αὐτοὶ οὗτοι δηλαδὴ οἵτινες οὐδεμίαν προσοχὴν ἐδίδον οὔτε εἰς τοὺς προσερχομένους οὔτε εἰς τοὺς λόγους, ἔπειτα περιέργως ἔβλεπον καὶ ἤκουον πάντα. Τὸν πρότερον θόρυβον διεδέχθη εὐταξία καὶ ἡσυχία καὶ πάντες ὅπως δῆποτε κατεγίνοντο εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ περὶ τὰ μαθήματα ἡ προσοχὴ τῶν πλείστων ἐκρατύνθη. Πολλοὶ διαφόρως ἀνατετραμμένοι καὶ εἰθισμένοι οἱ παῖδες τοῦ λαοῦ, θέλουσι καὶ ἰδιάζουσιν πρὸς διδασκαλίαν μέθοδον καὶ ἐπιμονήν. Ὅλοι ὅσοι ἤρχισαν ἀπὸ τοῦ ἀλφαβήτου ἀναγινώσκουσιν οἱ μὲν εἰς τὸ μέγα, οἱ δὲ εἰς τὸ μικρὸν ἀλφαβητάριον, τινὲς εἰς τὴν παιδικὴν βιβλιοθήκην, οἱ δὲ ὀλίγοι οἵτινες ἀνεγίνωσκον μικρὸν, ἤδη ἀναγινώσκουσι Γεροστάθην. Ἐδιδάχθησαν Ἀνάγνωσιν, ἀρίθμῃσιν καὶ ἀριθμητικῇ τὴν Πρόσθεσιν καὶ Ἀφάίρεσιν καὶ ἱστορίδια ἐπὶ Πινάκων, ὡς θὰ ἴδῃτε νῦν.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ πλείστοι τῶν ἐνταῦθα παίδων εἶνε ἄποροι τὸ Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου ἐσκέφθη πῶς εἶνε δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ καὶ εἰς ὕλικὴν τούτων βοήθειαν· ὅθεν προέβη εἰς σύστασιν ἐπιτροπῆς Κυριῶν, αἵτινες νὰ σκεφθῶσιν περὶ τῶν ὕλικῶν ἀναγκῶν τῶν πτωχῶν τούτων παίδων καὶ τῶν μέσων τῆς διορθώσεως αὐτῶν. Προσεκλήθησαν λοιπὸν ἀξιότιμοί τινες Κυρίαι αἵτινες καὶ ἐδέχθησαν εὐγενῶς τοῦ Συλλόγου τὴν πρόσκλησιν καὶ ἐπεσκέφθησαν ἅπαξ ἡ δις τὸ Σχολεῖον ἡμῶν. Ἀλλ' οὐδὲν πλέον ἔπραξαν, ἀποδειλιάσασαι, ὡς φαίνεται, πρὸς τοὺς ὑπὲρ τοῦ ἔργου κόπους. Ἀλλ' ὅμως ὁ Σύλλογος ἔπραξε τὸ ἐνὸν αὐτῷ, μικρὸν μετὰ τὰ Χριστούγεννα δοὺς ὑποδήματα εἰς 36 παῖδας, ἐνδύσας δὲ ἱσαρίθμους· διότι πῶς εἶνε δυνατόν νὰ μένῃ ἀνάληγτος ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἐνῶ βλέπει πάσχοντα ἄθῶα ὁ-

μοια πλάσματα, οἷον τῆς μοίρας ἀπόπαιδα; Πολλὰ τῶν μικρῶν παιδίων ἀπουσίαζον τὸν χειμῶνα δι' ἑλλειψιν φορεμάτων καὶ ἐνδυμάτων· ἄλλα ἔπασχον καὶ ἡσθένησαν διὰ τὸν αὐτὸν λόγον. Ἀλλὰ ταῦτα, Κύριοί μου, καλλίτερον μόνον μήτηρ, μόνον γυνὴ δύναται νὰ θεραπεύσῃ καὶ νὰ εὖρῃ προχειρότερα τὰ μέσα. Εἶνε ἄρ' γε δύσκολον ὅ ἢ 10 Κυρίαι τῆς πόλεως ἡμῶν ν' ἀναλάβωσι τὴν φιλόανθρωπον ταύτην ὑπηρεσίαν εἰς ἣν ὁ Σύλλογος προσκαλεῖ αὐτάς; ἢ τάχα ἐλλείπουσι συμπαθεῖς ψυχαὶ ἐν τῇ μεγαλόπολει ταύτῃ; οὐδέτερον, Κύριοί· καὶ ἀπόδειξις εἶνε αὕτη· Χθιζά τε καὶ πρῶϊζα δύο τῶν εὐγενῶν τούτων καρδιῶν (καὶ ἐπιτραπήτω μοι νὰ εἴπω τὰ ὀνόματα) ἡ Κυρία Καλλιόπη Ἰωαννίδου ἱατροῦ, καὶ ἡ Κυρία Χρυσάνθη Σακελλαρίου ἐπισκεφθεῖσαι τὸ Σχολεῖον τοῦτο καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν παίδων ἰδοῦσαι ἔσπευσαν αὐθόρμητοι ἵνα ἐπικαλεσθῶσιν ὑπὲρ τῶν ἀπόρων τούτων τέκνων τῶν φίλων αὐτῶν τὴν βοήθειαν καὶ ἐπέτυχον νὰ ἐνδυσθῶσι 75 τῶν μικρῶν τούτων παίδων, νὰ ὑποδηθῶσι δ' 63 ἀνυπόδοτα. Δὲν λείπουσι λοιπὸν καρδίαι συμπαθεῖς παρὰ ταῖς γυναιξὶν ἡμῶν, ἀλλὰ μόνον θάρρος πρὸς τὰ παρησιᾶ εὐεργετεῖν, θάρρος πρὸς ἀνύψωσιν τῆς φωνῆς ὑπὲρ τοῦ καλοῦ. Τοῦτο μόνον λείπει, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἤδη κτᾶται· καὶ περὶ τὰς δύο ταύτας εὐγενεῖς Κυρίας πλείστα ἄλλαι ἐλπίζομεν ὅτι προσερχόμεναι θὰ ἀνοίξωσι νέαν ὁδὸν πρὸς εὐεργεσίαν καὶ περίθαλψιν τῶν ἐνδεῶν τῆς πόλεως ἡμῶν, οἵτινες πολὺ πάσχουσιν. Ἀλλ' ἐν κοινωνίᾳ ὅπου πρεσβύται, οἷοι οἱ Κ. Ἀθανάσιος Βουτζινᾶς καὶ Ἰωάννης Αὐγερινός, ἀκούραστον νεανικὴν ἐπιδείκνυνται δραστηριότητα (διότι ὁμολογῶ ὅτι ἐγὼ ἕνεκα τοῦ ἔργου μου οὐδὲν ἡδυνήθην νὰ πράξω ὑπὲρ τοῦ Σχολείου, πᾶσα δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ μέριμνα ἀφέθη τοῖς δύο τούτοις Κυρίοις καὶ ὀλίγοις ἄλλοις ἐκ τῶν εὐγενῶν ἐκείνων νέων, οἵτινες προσεξάρχουσι πάντοτε παντὸς καλοῦ ἐν τῷ Συλλόγῳ), ὅπου, λέγω, τὸ γῆρας νεότητος διαπράττεται ἔργα, εἶναι δυνατόν νὰ

ὑποθήσῃ τις ὅτι δὲν δύνανται νὰ εὐρεθῶσι Κυρίαι, ἵνα ἀναλάβωσι τοιαύτην εὐγενῇ ὑπηρεσίαν; Ἐγὼ οὐδεμίαν ἔχω ἀμφιβολίαν. Ἡ ἀρχὴ ἤδη ἐγένετο καὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐλπίζω πολλὰ καλὰ ἀπὸ τῆς γυναικείας εὐεργετικῆς πρωτοβουλίας.

Δύο ἐν πάσῃ πολιτείᾳ τάξεις ὑπάρχουσι, ἡ τῶν προϋχόντων οἵτινες ὑπερέχουσιν κατὰ τε τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὸν πλοῦτον, καὶ ἡ τῶν ἐνδεῶν, οἵτινες τῆς ἐνδείας ἕνεκα δὲν ἠδυνήθησαν οὔτε νὰ παιδευσθῶσιν, οὔτε νὰ καταλάβωσι κοινωνικὴν τινα θέσιν προέχουσιν. Ἡ δευτέρα τάξις εἶνε ἡ μείζων, ἡ περιλαμβάνουσα τὸ ἔθνος, ἡ διαπράττουσα πᾶν ἐθνικὸν ἔργον, ἐκείνη τῆς ὁποίας οἱ βραχίονες συντηροῦσι τὴν πολιτείαν ἐργαζόμενοι καὶ ἀμυνόμενοι ὑπὲρ αὐτῆς. Ἀπὸ ταύτης ἀναπληροῦνται αἱ ὀλίγαι καὶ ἐκλείπουσιν τῆς ἀνωτέρας τάξεως θέσεις ὑπὲρ ταύτης μεριμνῶσι πολὺ αἱ καλαὶ Κυβερνήσεις διότι ἀπὸ ταύτης νοούσης διαπράττονται πάντα τὰ ἐθνικὰ καλὰ, καὶ τοῦναντίον ἀπὸ τῆς ἀμαθείας καὶ δεισιδαιμονίας καὶ διαφθορᾶς ταύτης ἐπέρχονται ὅλα τὰ δυστυχήματα καὶ ἡ ἐθνικὴ ἀποσύνθεσις. Καὶ ταῦτα μὲν ὅπου Κυβερνήσεις καὶ κυβερνῶντες ὑπὲρ τοῦ ἰδίου λαοῦ· ἀλλὰ παρ' ἡμῖν ὑπὲρ ὧν οὐδεὶς ὁ μεριμνῶν, ἔνθα ἡ ἐργασία τῶν πολλῶν κατὰ κακὴν μοῖραν ὑπὲρ ὀλίγων μόνον προτομιούχων δαπανᾶται πρὸς βλάβην πάντων, ὅπου δὲν ὑπάρχει ἄρχων καὶ ἀρχόμενος, ἀλλὰ πάντες εἰς ἴσην ὑποκείμεθα μοῖραν, καὶ οὐδὲν πλεον, παρ' ἡμῖν τί πρέπει νὰ γείνη; Εὐτυχῶς τὴν θέσιν ἡμῶν ταύτην πάντες νοοῦμεν, καὶ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ καὶ πλούσιοι καὶ πένητες ἀγωνίζονται ἵνα ἀνυψώσωσι τὸ ἔθνος ἡμῶν ἀπὸ τῆς εἰλωτικῆς ταύτης καταπτώσεως. Ἡ δὲ διὰ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς θρησκείας ἠθικὴ μόρφωσις, εἶνε ἡ ἀσφαλεστάτη καὶ σωτηριωδεστάτη ὁδός. Τοῦτο ἐπιδιώκουσιν πάντες οἱ ὁμογενεῖς ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκωνται. Προεξάρχουσι δὲ καὶ πρέπει νὰ προεξάρχωσιν αἱ μεγάλαι πόλεις ἔνθα πολὺς ὁ ἡμέτερος πληθυσμός. Τούτων τὸ παράδειγμα ἀκολουθοῦσιν αἱ μικραὶ

κοινότητες. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον καὶ μάλιστα διὰ τὸν ἐξῆς ἡ Σμύρνη ὀφείλει νὰ προβῇ γενναίως εἰς σύστασιν Νηπιαγωγείων ἀπόρων. Ἐν οὐδεμίᾳ πόλει τῆς Ἀνατολῆς ὑπάρχουσι πολυπληθέστεροι πτωχοὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων ἢ ἐν Σμύρνῃ. Οἱ πλεῖστοι τούτων εἶνε ἀνέστιοι. Οἴκοῦσι δὲ συναγελαζόμενοι ἐν Χανίοις ἀναμίζ. Καὶ οἱ μὲν γονεῖς ἀπὸ πρωίας ἐργάζονται ἐργασίαν τινὰ ἵνα πορισθῶσι μετὰ δυσκολίας τὰ πρὸς τὸ ζῆν, τὰ δὲ τέκνα αὐτῶν ἀφειμένα μόνον περιφέρονται ἀνυπόδута καὶ ἡμίγυμνα τῇδε κακεῖσε ὅλην τὴν ἡμέραν ἐν ταῖς ὁδοῖς διαφθειρόμενα καὶ διαφθείροντα. Οἱ γονεῖς τούτων οὔτε δύνανται, ἀλλὰ καὶ δὲν νοοῦσι πλειότερόν τι ὑπὲρ τῶν τέκνων νὰ πράξωσιν. Ἀσυνείθιστοι δὲ νὰ οἰκονομῶσιν ὅταν περισσεύωσι μικρόν τι ὑπὲρ τῶν τέκνων, τινὲς δὲ καὶ ὑπερήφανοι μὴ δειχθῶσι ταπεινοί, δὲν στέλλουσι τὰ τέκνα εἰς Σχολεῖον. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ τοιοῦτοι εἶνε πολλοί, καὶ εἶνε ἐξ ἐκείνων πρὸς τοὺς ὁποίους καθ' ἐκάστην πᾶσα οἰκογένεια εὐρίσκεται εἰς συνάφειαν, τὸ κακὸν δὲν εἶνε μικρόν. Οἱ παῖδες τούτων εἶναι ἱκανοὶ νὰ μολύνωσι ὅλα τὰ στρώματα τῆς κοινωνίας. Τίς τῶν γονέων δὲν ἐδοκίμασε τοῦτο πολλάκις ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ; Ποσάκις οἱ παῖδες ἡμῶν δὲν προφέρουσιν ἐν ἀγνοίᾳ λέξεις ἢ φράσεις τοῦ ὄχλου τὰς ὁποίας οὐδέποτε ἐν τῇ οἰκίᾳ ἤκουσαν; Καὶ μικροὺς μὲν τοὺς παῖδας τούτους ἀφίνουσιν οἱ γονεῖς νὰ περιφέρονται εἰς τὰς ὁδοὺς, ἀπὸ δὲ τοῦ 8 ἢ 12 ἔτους συμπαραλαμβάνουσιν μεθ' ἑαυτῶν ἢ παραδίδουσιν εἰς ἔργον τι πρὸς πορισμὸν τῆς τροφῆς. Παιδιά δὲ οὕτω τραφέντα παραδιδόμενα ἀμέσως εἰς τὴν κοινωνίαν, οὐδόλως παράδοξον ἂν ἀποβαίνουσι μετὰ τινα ἔτη ἢ μάλιστα τῆς κοινωνίας ἐν ἧ ζῶσιν, ὅπερ δυστυχῶς συμβαίνει παρ' ἡμῖν. Τὸ κακὸν τοῦτό ἔχομεν καθῆκον πάντες οἱ νοοῦντες νὰ προλάβωμεν καὶ τῆς κοινωνίας χάριν καὶ ἡμῶν αὐτῶν.

Τὴν θεραπείαν τούτου τοῦ ὁσημέραι αὐξάνοντος ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ κακοῦ,

διδασκόμεθα σήμερον πῶς νὰ διορθώσωμεν. Δύναται δηλ. ὁ Σύλλογος ἡ ἑταιρεία τις Φιλόπτωχος μάλιστα ἐκ Κυριῶν νὰ συστήσῃ κατὰ συνοικίαν νηπιαγωγεῖα τῶν ἀπόρων παίδων, ἐνθα οἱ πενέστεροι τῶν ἡμετέρων εὐρίσκονται. Διὰ τούτων ὅλοι οἱ μικροὶ παῖδες, ἄρρενα καὶ θήλεα, ἀπὸ τοῦ 4—7 ἢ 8 ἔτους δύνανται νὰ φοιτῶσι καὶ νὰ διημερεύωσι μάλιστα, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν τὸ μικρὸν γεῦμά των. Οὕτω τὰ ἀθῶα ταῦτα νήπια, τὰ ὅποια οἱ γονεῖς μὴ δυνάμενοι νὰ περιποιηθῶσιν ἀφίνουσι νὰ διαφθέρωνται εἰς τὰς ὁδοὺς, θέλουσι λαμβάνει ἀνατροφὴν τινα καθ' ἣν ἡλικίαν εἶνε ἄχρηστα εἰς τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦ μέσου τούτου καὶ οἱ μικροὶ παῖδες σώζονται καὶ οἱ γονεῖς αὐτῶν εὐεργετοῦνται, μένοντες ἐλεύθεροι νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὸ ἴδιον ἔργον. Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε τόσον μέγα, ὅσον φαίνεται. Ἀπόφασις χρειάζεται· ἐν τούτῳ μάλιστα δύναται νὰ ἐκδηλωθῇ ἡ γυναικεῖα συμπάθεια καὶ φιλανθρωπία.

Διὰ βραχέων καὶ ἀπλῶς τὰ τοῦ Σχολείου ἐκθέσας ποιῶμαι τὴν πρότασιν ταύτην ἧς καὶ ἄλλοτε παραπλησίαν ἐξέθεσα ὁμιλήσας ἐν τῷ ἡμετέρῳ Συλλόγῳ, πρὶν ἔτι συσταθῶσι τῶν ἀπόρων τὰ Σχολεῖα. Ἡ πόλις αὕτη περικλείει πολλὰς καρδίας συμπαθεῖς καὶ ἀντιλαμβανομένας τῶν καλῶν. Εὐχομαι δὲ ἡ ἀσθενὴς αὕτη μου φωνὴ νὰ εὖρη ταχέως τὰ εὐγενῆ ἐκεῖνα ὄργανα, τὰ ὅποια θέλουσι καὶ δύνανται νὰ πράξωσι πρὸς τοὺς ὁμοίους τὸ καλόν.

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΣΤΡΟΝΟΜΟΙ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ὑπὸ *E. Rossi De Giustiniani*.

(Μετάφρασις Κ. Ίσηγόνου).

Συνέχεια καὶ τέλος.

III

Τὸ περὶ τῆς κινήσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων ἐσφαλμένον σύστημα τοῦ Πτολεμαίου δὲν ἀποδεικνύει, ὅτι καὶ ὅλοι οἱ ἀρχαῖοι σοφοὶ τῆς Ἑλλάδος ἐδόξαζον ὅτι, ὁ ἥλιος καὶ οἱ λοιποὶ ἀστέρες στρέφονται περὶ τὴν Γῆν. Οἱ τότε σοφοί, μεθ' ὅλον τὸ ἀπάτηλόν φαινόμενον, μᾶλλον ἐπισταμένως ἐξετάζοντες τὸ σύμπαν, ἐπαίθοντο ὅτι, ἡ ἡμετέρα σφαῖρα μακρὰν τοῦ νὰ ᾔῃαι τὸ κέντρον τῆς παγκοσμίου κινήσεως, ἀπεναντίου αὕτη μετὰ τῶν λοιπῶν πλανητῶν ἐστρέφετο περὶ τὸν ἥλιον.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ σφαλερὰ ἐκείνη ἰδέα τοῦ Πτολεμαίου, καθ' ἣν τὸ πᾶν περὶ τὴν Γῆν ἐστρέφετο, ἀνεχαίτισεν ἐπὶ εἴκοσι καὶ τι πρὸς αἰῶνας τὴν πρόοδον τῆς ἀστρονομίας, τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι καὶ ἰσχυρὸς λόγος, ὥστε νὰ μᾶς ἀναγκάσῃ νὰ πιστεύσωμεν ὅτι οἱ ἀληθεῖς μαθηταὶ τῶν Ἑλληνικῶν σχολῶν ἀπολύτως ἐπίστευον ὅτι ἡ Γῆ ἦτον ἀκίνητος. Ἐὰν οἱ Ἰνδοί, μὴ γνωρίζοντες ποῦ νὰ στηρίξωσι τὴν Γῆν, ἐφαντάζοντο αὐτὴν ἐρειδομένην ἐπὶ τῶν ῥάχεων τεσσάρων ἐλεφάντων, πλασθέντων ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ Βράχμα, ἐὰν ὁ Πίνδαρος ποιητικῇ ἀδείᾳ ἐστήριζεν αὐτὴν ἐπὶ ἀδαμαντίνων στηλῶν, δὲν ἔπεται ἐκ τούτων ὅτι, τὸ ἔργον τῆς δημιουργίας, οἷον ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης τὴν σήμερον ἀποκαλύπτεται, δὲν ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν καὶ τῶν Ἑλλήνων ἀστρονόμων.

Οἱ πλεῖστοι ἐκ τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων ὑπεστήριζον τὴν ἰδέαν ὅτι, μόνος ὁ ἥλιος ἔμενεν ἀκίνητος, οἱ δὲ περὶ αὐτὸν πλανῆται, εὐπειθέστατοι ὑποτελεῖς τοῦ ἀπε-